

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Bironi „Simplon”
Pasagiul „Vulturul Negru”.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

FONDATOR: ȘTEFAN MĂRCUȘ.
Apare sub conducerea unui Comitet de Direcție.
Redactor responsabil: M. G. Samarineanu.

ABONAMENTE:
Pe o lună 25 Lei
Pe un an 260 Lei
In America 3 dolari

Sunt adorabili!

Cine? — Gazetarilor minoritari din Oradea-Mare. Cu o adorabilă grabă au căutat să servească „Acțiunea Românească”, publicând, fără nici o scăpare din vedere, numele tuturor cari au intrat în acest curent sănătos. Nu de altceva dar să știe toți cititorii ziselor foi cine sunt huliganii antisemiți și să-i pună la index. Ne miră chiar că nu au așezat numele aceluia pe străzi și în sinagogi și să bată telegramă peste mări și țări că valachii s'au trezit.

Cu toate că dacă ar ști să citească în limba țării ar putea vedea că acești huligani înțeleg să lovească — pe cale legală și cinstită — pe toți aceia cari se pun de-a curmezișul dezvoltării firești a elementului român. Cu toate că se poate constata că scandalul totdeauna a fost ori opera vreunui nesocotit și care nu se poate confunda cu însăși curentul demn și sănătos; ori imprudența nesocotită a vreunui evreu, care nu vrea să înțeleagă că acum suntem în țară românească, și că este o nerozie să te adresezi peste graniță tocmai în Anglia și în America după dreptate. Să-și aducă mai bine aminte, cu toată curățenia unei conștiințe, ce dreptate se cobora peste capul valachilor sub unguri și totuși valachii s'au supus legilor chiar când erau nedrepte. Așa a făcut și Socrate căci el și cu valachii nu pot fi acuzați de nerozie!

Și mai adorabili sunt concetățenii evreo-maghiari când se grăbesc să

publice articolele noastre întocmai. Să vadă și cei dela Seghedin și Pesta ce suferă aici neamul lui Izrael pentru cauza maghiară.

Și această atitudine este tot rezultatul unei simțiri mintale, incapabile de a vedea drumurile cele noi pe care fatal merge omenirea. Și dacă te mancești să-i scoți din eroare, îți trântesc pe frunte pecetea comodă a antisemitismului. Și astfel am început să fim arătați cu degetul lor tremurător ca niște bandiți de codru, pentru că îndrăznim să arătăm pe pungași printre care sunt destui și de ai lor.

Sunt apoi și mai adorabili cum au pus la dispoziția Românilor paginile lor ca pe niște spălătoare publice, în care Românii își spală rufele. Pe noi ne mulțumește totuși acest mărinimos gest, căci tot e mai bine să nu spurcăm limba românească în altfel de ocazii.

Sunt adorabili pentru toate acestea și pentru multe altele, din care se poate deduce naivitatea lor în fața problemelor pe care le-a deslegat lumea întreagă și pe care ei cred că le mai pot incurca. Sunt adorabili când în manifestarea demnă și admirabilă a unui popor tânăr și plin de viață, ei nu văd decât ură și huliganism.

Dumnezeul lor și al nostru să le dea zile mai luminate și să poată pricepe odată rosturile vremurilor.

George Bota.

Moșii la graniță

Terminându-se în județul nostru lucrările de expropriere și improprietărea țăranilor, Casa Centrală, în conformitate cu dispozițiile legii pentru reforma agrară, a început înființarea de colonii pe teritoriile expropriate și trecute ca rezerve ale Statului. Aceste colonizări — după spiritul legii — au menirea să dea câte un petec de pământ aceluia cari nu au putut fi improprietăriți în sat la ei din cauză că în hotarul lor nu au de loc sau prea puține moșii, cari cad sub expropriere. Dar aci la graniță coloniștii au — cum cred — o însemnătate deosebită din punctul de vedere al întăririi elementului românesc. Deci Statul trebuie să pună la o parte orice alte interese, căci centrele înstrăinate se vor putea influența în mod mai eficace, dacă în jurul lor vom avea cât mai puternice sate cu element și suflet românesc.

Cum s'au început lucrările, avem toată speranța, că acest interes va fi respectat cu sfințenie. În plasa Salonta-Mare până acum s'au pus în lucrare formarea de colonii la Ant și Tămașda, unde vor fi aduși țărani din comunele de munte Căbești, Curățele, Gurăcești, Budureasa, Cărbunari, Saca, Nimoești, etc., după cum a declarat d. agronom regional C. Teodorescu. Aceste colonii vor lua ființă din anul acesta.

În hotarul Salontei, Statul, după improprietărea completă a țara-

nilor, mai dispune de 3400 jug. pământ, care în prezent este arendat de Motocultură. Nu punem la îndoielă că autoritățile au intenția de a coloniza complet acest teritoriu, ceea ce este imperios cerut de împrejurarea că Salonta-Mare este locuită în număr de 30.000 cetățeni, elemente exclusiv streine neamului nostru.

I. Teoran.

Ne mor copiii și nu facem nimic

Zilele acestea au fost zile de doliu pentru școlile normale din localitate. Cu tot zbuluciumul lor și lupta de doi ani de zile pe care o duc directoarea și directorul acestor școli, cu durere asistăm la dezastrul copilașilor în care ne-am pus toată nădejdea. Copiii cei mai săraci, veniți să se facă învățători se ofilesc în internatele cele mai nesănătoase posibile, în timp ce fețe roșii de viață și sănătate și societăți de asigurare streine se resfață în palatele Oradiei.

Elevii: Cocier Paraschiva, Cangea Nicolae, Floruțau Dumitru morfi zilele acestea și alții cari își așteaptă ceasul, vor spune poate în ceriul unde se duc, răpiți în floarea vieții, că în Oradea Românei, copiii de român nu au unde să crească. Poate cerul ne va mai auzi, căci nepăsarea oamenilor ne-a înmormântat și pe cei vii.

„Acțiunea Românească”

Duminică 30 Martie orele 11 a. m., va avea loc în Sala festivă a Primăriei locale

Ședința plenară festivă a „Acțiunii Românești”

Vor lua cuvântul d-nii: profesor Augustin Cosma, d-l Dr. Ioan Matei, Dr. Nicolae Mocan, I. Lăslău din partea studențimei.

La ordinea zilei: Depunerea jurământului noilor membri și alegerea comitetului.

— Toată suflarea românească e rugată să ia parte —

Inseilări

De un an de zile asistăm la un spectacol care prezintă cel mai viu interes pentru națiunea românească. E vorba de curentul antisemit care de altfel e și firesc.

Din prilejul acesta s'a scris mult și nu m'as fi mai amestecat și eu în discuție dacă într'un ziar maghiar din localitate n'aș fi citit un articol de-o pagină și jumătate, al cărui autor este creștin ungur și care nutrește idei filosemice, scaldându-se în două ape ca să mulțumească și capra și varza.

Ce e antisemitismul și care e origina lui? Autorul acelui articol, Dr. Czeglédy Miklós, crede că e ura contra evreilor și iată unde îl găsește rădăcina: „ura aceasta e înscătuțată în sufletul oricărui creștin; urăsc evreul fără să știu de ce și numai după ce știu că-l urăsc, caut argumente să-mi explic ura.” Și mai spune că antisemitismul s'a născut în urma creștinismului.

Nimic adevărat. Ori e rea voință, ori neștiință.

Origina antisemitismului trebuie căutată cu mult înaintea creștinismului, în evul antic. Ce aveau popoarele antice cu evreii de luptau împotriva lor? Dar ca să începem de-aci ne trebuie spațiu mult ca să extragem toate datele istorice. Eu încep însă dela egipteni.

Știm cu toții din Biblie, dacă nu din Istorie, că evreii în întinderea lor (după comerț și exploatare) ajunseră într'un număr foarte mare și în Egipt. Și fiindcă egiptenilor, cari erau un popor cu cultură în genere agricolă, nu le convenea să fie acaparați și exploatați de „poporul ales” au gândit că e mai bine să-l dea afară din țară și au început persecuțiile contra lui. Aci Biblia conține o mulțime de înscenări, dar Istoria ne dă datele cele adevărate.

Iată că antisemitismul exista și pe vremea egiptenilor, cari numai creștini nu erau.

Ură? În inima creștinului nu încap ura, căci religia lui îl poruncește să-și iubească dușmanul ca pe fratele său. Din contră, ura o găsim în evreu, căci Iehova îl poruncește: „cel de altă lege decât a fiilor lui Izrael să piară de tot.” În baza acestei porunci și a multor altele și mai crude, ce se găsește în Talmud, evreii au lucrat totdeauna contra creștinilor. Dar ca orice individ care își apără avutul său, creștinii au observat lucrul acesta, au constatat fapte și au căutat să se apere. De aci persecuțiile de mai târziu contra evreilor.

Va să zică în sufletul creștinului nu se naște ura contra evreului, căci religia creștină nu sugerează asemenea sentiment josnic, ci ea există, alimentată de mozaism, în spiritul evreului.

Sincerius.

Citiți și răspândiți Vestul României

Știri mărunte

— Din Geneva se anunță că guvernul din Moscova a cerut reintegrarea Rusiei în uniunea postală universală.

— Guvernul maghiar a lăsat libere pentru export făina; lâna, animalele domestice, cărnurile și uneltele agricole.

— Adunarea națională din Angora a respins propunerea deputatului İzet Kemal Bey pentru acordarea dreptului la femel de a fi alese deputați.

— Parlamentul irlandez a suspendat ieri ședința în semn de doliu pentru asasinatul comis asupra soldaților britanici la Qcenstow (Irlanda).

— Sobrania a ratificat convenția dintre Statele Unite și Bulgaria cu privire la naturalizări, a mal ratificat și convenția din Lauzana relativ la frontiera Traciei și regimul Străntorilor, precum și convenția cu Austria asupra extradării.

— Podul de cale ferată, de peste Ceremuș, fiind de lemn, s'a prăbușit din cauza stoinților cari s'au isbit stâlpii podului. A fost o mare fericire că în timpul prăbușirii nu trecea nici un tren. Circulația, între stațiile Bărbești și Grigore Ghica-Vodă, este întreruptă.

— P. S. S. episcopul Visarion, fiind în vizită canonică în Basarabia, pe când se înapoia dintr'un sat de pe Nistru, întreg cortegiul a fost atacat de tâlhari. S'a încins o luptă. La bandiții prinși s'au găsit granate, revolve și vitriol.

— Iată rezultatul alegerilor dela Romanși: candidatul liberal, d. N. Voiculescu, 13.440 v.; candidatul part. național, S. Mironescu, 13.126 v.; iar candidatul part. țărănist, Radovici 12.466, V

— După câte aflăm se proiectează crearea unui nou subsecretariat de stat al învățământului economic de care vor, depinde toate ramurile și toate gradele învățământului economic, politehnicele, academiile de comerț, școlile de agricultură etc.

— Ziarele anunță că comisiunea juridică de pe lângă Camera reprezentanților a refuzat, cu toată intervenția d-lor Coolidge și Hughes, ca să schimbe în favoarea Japoniei legea privitoare la imigrarea în America.

Grecia s'a proclamat republică

În ultima ședință a adunării naționale din Atena, Grecia a fost proclamată republică. Dinastia a fost răsturnată După aceea adunarea a suspendat lucrările pentru 40 zile, adresând poporului un mesaj de motivare a proclamării republicei sub aprobarea plebiscitului. Votul adunării naționale privează pe membrii dinastiei dela cetățenia greacă.

Forom Cazină Românească pentru intelectualii din Oradea-Mare

Diplome false în Oradea-Mare

Siguranța locală a descoperit o întreagă organizație clandestină care, de ani de zile, liberează diplome false, pe bani, la diferiți români de rit mozalc. — Sedlul central la Budapesta — Arestările. — Studenți susținuți de stat în străinătate cu diplome false

Odată cu mișcarea studențimei care a început de doi ani, mișcare prin care se cere o triare a învățăcelor de diferite proveniențe și proporționalitate îngrădită prin „numerus clausus”, autoritățile au început să-și deschidă ochii. Numărul îngrozitor de studenți jidani care inundase universitățile noastre părea suspect.

Unde și-au făcut studiile? De unde au răsărit atâția bacalauri, fabricați gata, acum după războiu? Iată întrebări la cari nimeni nu era în stare să răspunde. Acum, zi de zi, conștiința autorităților trezită de tineretul studios, începe să dea la iveală acte cari formează un edificator răspuns la aceste întrebări. Unde și-au făcut studiile? La școala mârșavă a celor mai josnice apucături ale rasei lor. De unde au răsărit atâția bacalauri jidani? Din dughinile misterioase, cu și fără firmă, unde se cultivă cultul vițelului de aur, zeu a tot puternic care deschide ori ce uși, cumpără ori ce conștiință și pătrunde ori și unde.

Iată de unde au răsărit atâtea sute și mii de studenți dubioși cari, ca lepra, caută să infecteze, prin frecvența lor, cele mai înalte instituții ale noastre de cultură, degradându-le.

Descoperirea siguranței din localitate este de o importanță deosebită, nu atât prin faptul că cinci, zece, douăzeci sau treizeci de tineri au reușit să pue mâna pe diplome de bacalaurat și au înșelat buna credință a diferite instituții, ci prin lecția pe cari o dă naivității noastre.

Cetățeni strecurați printre noi prin fraudă, corupție și imoralitate, nu puteau să-și schimbe nărvul și mai ales, apucăturile rasei de dragul faptului că i-am primit și i-am instalat în mijlocul nostru. Nu, atâtea nu-i destul, pentru ei. Ei vrea să acapareze, să domine. Și pentru a ajunge la aceasta ori ce mijloc nu e desconsiderat. Prima treaptă socială dacă este finanța, a doua, și cea mai puternică, este crearea unei clase de titrați care să-și vâre pionii prin diferite instituții publice. Odată ajunși aci acestia, e ușor să deschiză larg porțile asperității, și posibilității de a-și realiza programul dinainte fixat.

Pentru a ajunge la titlu însă e nevoie de timp și de muncă și ei sunt grăbiți. Apoi vremurile se schimbă și nu se poate pescui, ca azi, în

tulbure. Și pentru a nu scăpa ocazia, au găsit soluția: — falșul.

Organizația

După descoperirea diplomelor false din Galați și Basarabia, din Ciuc și Cluj iată că și siguranța din localitate descoperă și în Oradea-M. același lucru. Se știe că acum vr'o 8 luni, reușise să prindă unele diplome false în oraș la unii tineri. Cu această ocazie se făcuseră unele arestări dar din instrucție nu s'au putut constata mari lucruri.

Acum vr'o zece zile, după unele informațiuni primite și în urma descoperirilor din Ciuc, siguranța din localitate a reușit să aresteze pe un individ (al cărui nume în interesul instrucției nu-l dăm). Din declarațiile făcute de acesta, s'a dat de urma unei întregi organizații, cu centrala la Budapesta, care, pentru o sumă care variază între 5000 și 10000 lei, elibera diplome de liceu sau școală comercială.

Cum se recrutau clienții

În anul 1922 a apărut în ziarul „Keleti Ujsag” din Cluj un anunț cam cu textul următor:

„Un profesor particular prepară candidați pentru liceu și școală comercială. Doritorii a se adresa la redacția ziarului.”

De aci, clienții, erau îndreptați la Oradea-Mare, la individul arestat (jidani) care intra în tratative cu ei și după ce se învoiau asupra sumei, în două săptămâni aveau diplome.

Cum se opera

După ce cădeau de acord asupra sumei pe care candidații trebuia s'o plătească, pseudo-profesorul orădean scria unui profesor din Budapesta care trimitea un număr de atâtea diplome câte avea nevoie. După comandă, se trimiteau diplomele în scrisori închise nerecomandate pentru ca trimițătorul să nu poată intra în bucluc, în caz când s'ar fi descoperit.

După ce, aci, se complectă diploma cu numele cumpărătorului și numărul, se trimiteau datele acestea la Budapesta pentru a fi matriculate în registrele unui liceu sau școală comercială cu care profesorul de acolo și-avea legăturile sala.

Cine sunt clienții

După cum s'a dovedit la Galați și în Basarabia la Ciuc și la Cluj, clienții aproape toți sunt jidani. Din peste treizeci de diplome câte s'au prins până acuma, eliberate de organizația Budapestană—Orădană nu știm dacă este una sau două în mână vr' unui de altă religie. Cea ce este mai edificator însă este faptul că și organizația în regim, atât pseudo-profesorul de aici cât și profesorul din Budapesta precum și toți agenții lor, sunt jidani.

Cum se echivalau diplomele

Organizatorii, intrând în legătură cu vr'o 6 funcționari ai directoratului învățământului din Cluj, au reușit să-și corupă. Aceștia falsificau echivalările, aplicând stampila directoratului, iscăbind însă fals pe șefii lor. Diplomele cu echivalarea aceasta erau duse de posesorii lor la notarul public care, neștiind că sunt false, scotea copii autentificate. Diplomații distrugeau apoi originalul și rămăneau numai cu copia autentificată de notar. Cu aceste copii se adresau autorităților militare, Universităților și instituțiilor, unde pătrundeau ca cei mai cinstiți și harnici eroi de operă. Avem azi mulți ofițeri de rezervă, mulți elevi plutonieri cu termen redus și la Universitățile din țară, dar, mai ales, din străinătate, foarte mulți studenți bazați pe studii solide cari au durat o jumătate de cias de tratative pentru a cădea de acord asupra sumei pe care trebuia s'o plătească. **rep.**

Tribuna liberă

Comisiunei de rechiziționare

Faptul care nu suportă critica, este greșit.

În ședința de Vineri a Comisiunei de rechiziționare s'a încins o discuție interesantă în jurul unei locuințe din edificiul Apolo proprietatea orașului pe care o solicita un consilier dela Curtea de Apel, care în mod imperios trebuie să-și aibă domiciliul la sediul Curții și inspectorul adm. I. Peter, care își are circumscripția în Banat județul Făgăraș și Basarabia.

Comisiunea, după o deliberare temeinică, constatând că n'are încă posibilitatea să-și plaseze toți funcționarii și ofițerii, a dat locuința inspectorului I. Peter, pronunțând astfel principiul că mai întâiu trebuie plasați funcționarii cari nu au sediul în

¹⁾ Redacția nu răspunde de cele publicate în această coloană.

Oradea-Mare, ci au dreptul să se adăpostească ori unde în țară și numai apoi va veni rândul aceluia pe care postul, ce-l ocupă, îi ține legăți de Oradea-Mare.

În cursul discuției avocatul Dr. Simonca, susținând că consilierul are preferință și că d-l Peter nu trebuie să stea tocmai în Oradea-Mare, d-l Peter înfuriat întreabă: „Si pentruce trebuie să stea d-l Simonca în Oradea-Mare?”

Ce întrebare! Tot omul* se trage la ai săi. Românul trebuie să tragă la Români, nu înțeleg însă pentruce nu trage d-l Peter la Franța, nu trage la Făgăraș sau Banatul românesc ci cu orice pret vrea să stea în județul Grosswarden!?... Probabil și el trage la ai săi..

Indiscutabil, este un gest nobil din partea d-lui Prefect că vrea să curățe casa județului de străni și astfel se explică faptul că d-l Peter trebuie să se mute de acolo. De altfel acesta era punctul cardinal al programului d-lui prefect Popovici. Nu înțeleg însă una. D-l Prefect uită că el e și prefectul orașului și atunci procedura Domnieisale e greșită când scoate străinul din casa județului și-l trănțește în casa orașului..

Sfredelus.

Demisia Guvernului Francez.

După ultimele telegrame primite, guvernul francez de sub președinție d-lui Poincaré a demisionat. Aceasta din cauza că parlamentul francez a hotărât cu 271 de voturi contra 264 trimiterea în comisiuni a regulamentul privitor la pensiunile funcționarilor, cu toate că Lasteurie a pus chestiunea de încredere.

În urma acestui vot, guvernul a prezentat președintelui Millerand demisiunea sa.

Consiliul de miniștri s'a întrunit apoi sub președinția d-lui Millerand spre a delibera asupra situațiunii.

D. Millerand a acceptat demisiunea guvernului, D-sa a insistat foarte mult pe lângă Poincaré să continue opera sa care a găsit întreaga aprobare a parlamentului și a țării. Poincaré a răspuns că este insuficient de dorința cea mai vie de-a răspunde în mod afirmativ la acest apel.

Se crede că d-l Poincaré va forma din nou guvernul. Va schimba numai 2—3 din foștii săi colaboratori E posibil ca chiar azi d-sa se prezinte lista noului guvern președintelui Millerand.

Invățător — Crășmar

E vorba de două figuri pe cari le găsim în fiecare sat. Nu voi să fac o comparație între ele, din punctul de vedere al gradului de civilizațiune; voesc doar să le atribui importanța ce o au, și unul și altul, în viața socială dela țară.

Dacă este adevărat, că dascălul e edificatorul mărețului templu de luminare a conștiinței naționale, nu este mai puțin adevărat că crășmarul tinde să distrugă tot, așternând vâlul întunecimei asupra oricărei mândrii, care impune respect și demnitate. Nici nu ne putem închipui un contrast mai iminent ca acesta! Mai ales că mijloacele de luptă nu sunt aceleași, iar azi forțele sunt inegale. Dascălul? E un biet funcționar, rău salarizat, veșnic preocupat de grija zilei de mâine. Are ordine, instrucțiuni, care se mărginesc numai la școală și pe cari le execută în tocmăi.

Apoi când vine inspecția, dacă registrele sunt în ordine și copiii mai știu ceva, conștiința îi este împăcată și mersul mechanic își face drumul înainte.

Naște însă întrebarea: Chemarea dascălului se mărginește la atât?... Sunt în mare eroare cei ce cred că, da. Plimbați-vă numai înaintea ochilor sufletești trecutul, când în serile lungi de iarnă, la lumina slabă a lămpii se strângeau în jurul dascălului tineri, bătrâni și povesteau până în miezul nopții de Craiul dela răsărit, de Ileana Cosinzeana etc. Ce farmec!... Ce amintire dulce!.. Iar în zilele de Duminecă și sărbători cu toții se grăbiau la biserica sărăcăcioasă să cânte cu dascălul lor „Osana, întru cel de sus mărire!” Aci veți recunoaște credința aceea tare, care a făcut să vie plinirea vremii.

Visul a devenit realitate și cu el s'a dus și farmec și credință, tot ceea ce am avut mai scump odinioară. Dascălul nu vrea să mai facă ce a făcut dascălul lui, căci nici nu poate. Aproape flămând și gol,

vrând nevrând, trebuie să-și câștige cum poate pâinea și pe alte căi. Apoi azi, ce înseamnă un apostolat, încercarea formării unui nou ideal, când credința țaranului este otrăvită de un alt binefăcător, care este crășmarul și care, cu vinul lui dulce și roșu ca sângele Domnului, cu rachiul său, ademenește mai mult? Numai când la ordinul autorităților, Dumineca și în sărbători, crășmele s'ar închide, vom putea fi siguri că dascălul își va continua rolul din trecut. Și dacă dascălului i se va da posibilitatea unui trai mai ca lumea, atunci el va putea fi adevăratul apostol care să se îngrijească nu numai de sufletul copiilor ci și de educația sufletească a acelor copii cari sunt țaranii.

Ordine s'au dat în multe părți în sensul ca să fie închise crășmele Dumineca și în sărbători. Se vor aplica însă? Câștigurile crășmarilor sunt destul de mari ca să poată argumenta aceluia cari vin să le pue în aplicare, spr a fi lăsați în pace.

În fine să zicem că se va respecta ordinul. Dacă intrarea crășmei

este închisă, nu înseamnă că pe ușa de din dos nu se poate intra. Iată deci că și în zilele de sărbători vom vedea biserica goală; în schimb crășma pururi tixită și străzile străbătute de cetățeni și săteni într'o stare deplorabilă de ebrietate cauzată de misterioasa putere a străinilor crășmari și durere ici-colea, și a câte unui român lipsit de sentimente creștinești.

Și acum ce e de făcut?... O cură radicală! Avem mijloace, dar nici unul nu se aplică. Legea pentru reforma agrară prevede pentru fiecare școală 16 jug. pământ. Acesta pentru scopuri de învățământ. Sunt multe locuri însă unde această dispoziție nu s'a respectat. De ce?... Nu importă, dar cerem să se dea negreșit. Închiderea crășmelor să se controleze cu severitate. Să se aplice amenzi drastice și la nevoie pușcărie chiar, pentru contravenienți.

Nu mai așa învățătorul va putea face ceva.

Elan.

Vizita D-lui prefect

Dr. Nicolae Popoviciu la Salonta-Mare

Salonta-Mare, 27 Martie

Joi 27 Martie, d. prefect, însoțit de d-nii: Tempeleanu subprefect, Măbiș prim-contabil județean, dr. Caba revizor școlar, Grama consilier agricol și Hașag prim-medic veterinar, a făcut vizita orașului Salonta-Mare. După ce mai întâi a inspectat oficiul primpreturei, la orele 11 a primit în sala festivă a primăriei notarii, primarii și delegațiile comunității din întreaga plasă.

Fixând scopul acestei vizite, d. prefect arată că, plângerile prezentate până acum din partea populației, au fost înaintate înaltului Guvern, care, în dorința de a cunoaște toate dărerile țaranilor, își va trimite pe ziua de 15 Apr. câți-va membri la Oradea-Mare. În vederea acestor vizite, a venit d-sa acum, ca să vadă și să audă personal păsurile populației. Îndeamnă poporul să-și prezinte fără șovăire orice plângere pe care ar avea-o contra administrației de p'asă, comunală, jandarmerie, siguranță, etc. Administrația plășii Salonta-Mare — spune d. prefect — trebuie să meargă foarte bine și vreau să fiu mândru de aceasta.

Dintre multele cereri s'a rezolvat imediat cererea sătenilor din comuna Tulca, pentru punerea în posesiunea celor 1600 jug. pământ, acordate lor din rezervele Statului, pentru înființarea obștei sătești.

Acest pământ până acum era arendat de Motocultura care deține încă peste 3400 ju. Li-s'a răspuns, că Motocultura, — conform dispozițiilor legale — va rămânea în posesia terenurilor însemnate deja, până va ridica recolta, când și acestia vor fi trecute în întregime la țărani.

La orele 12 s'a dat un banchet în onoarea d-lui Prefect Dr. Nicolae Popoviciu. Cum vedem autoritățile au început să fie energice și să satisfacă necesitățile poporului. Înregistrăm cu plăcere acesta și felicităm pe cei în drept. *Elan.*

Ultima șezătoare a cercetașilor.

În ziua de 28 Martie ora 6. d. m. a avut loc în sala festivă a primăriei a V-a și ultima șezătoare organizată de cercetașii cohortei „Gelu” din localitate, prezidată de comandantul, „Legiunea Bihor” dir. Aurel Gajia și de comandantul de cohortă prof. Iosif Pogan.

Legea cercetășească care se rostește la toate întrunirile aducându-le aminte tinerilor cercetași de sfânta lor datorie, a fost rostită și de data aceasta de cercetășea Constanța Popoviciu.

Punctul I a fost frumoasa conferință a D-lui prof. Teodor Neș despre „Cultură și natură”, făcând un raport între om și natură. Publicul numeros, a răsplătit cu aplauze pe valorosul conferențiar.

A recitat cu talent din „Cocoșul negru” al d-lui V. Eftimiu „Balada aurului” elevul Iuliu Manu, din cl. VIII. A mai recitat cu mult sentiment cercetășea Alexandrina Aciu poezia „Isus” de Cerna.

A urmat apoi quartetul preparat de elevul Cornel Torsan din cl. VIII. și un quartet de voci cântat de elevii clasei a VIII. Anca. L. Manu I. Chiriță A. și E. Bârsan, acompaniat de quartetul de instrumente cu coardă executând „Serenata lui Marschner.”

D-l comandant Gajia încheie ultimă șezătoare a cercetașilor expunând că cercetașii cu venirea primăverii sunt ocupați cu instrucțiile la câmp. Multumește publicului care a binevoit a da tot sprijinul șezătorilor, cari au adăugat ceva la întărirea sentimentului național în părțile de vest ale României. **L. E. D.**

Convocare

Banca Poporală a județului Bihor prin aceasta invită pe onorații săi acționari de a participa la:

adunarea generală ordinară care se va ține în 8 Aprilie a. c. la 11 ore a. m. în localul băncii din Oradea-Mare, Str. Coșbuc, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul Direcțiunii și a Comisiei de Cenzori, verificarea bilanțurilor, împărțirea venitului curat, darea de absolutorii Direcțiunii și Comisiei de Cenzori.
2. Urcarea Capitalului de bază.
3. Modificarea Statutelor.
4. Alegerea Direcțiunii și a Comisiei de Cenzori

Oradea-Mare la Martie 1924. *Direcțiunea.*

Notă Conform §-ului 12 din statute la adunarea generală își poate exercita dreptul de vot numai acel acționar, care și-a deșus acția împreună cu cuponul ne-expirat a acesteia la casieria institutului până la ziua a treia ora 12 din zi înainte de adunarea generală.

Intrebuintati numai

BERE LIMISOREANA

care este cea mai bună!

Fondat 1919

Oficiul „Modern”

birou de expedițiuni,

vămuri, transituri,
import și export

Oradea-Mare și Episcopia-Bihorului

C. & M. BOGDAN

Parcul Traian No. 1

Telefon: 888

Aprovizionați Vă cu

Cărți,

Reviste,

Ziare,

Jurnale de modă

dela birou de ziare

„SIMPLON”

Oradea-Mare

Pasajul „Vulturul Negru”

Publicațiune.

În ziua de 7 Aprilie 1924 Reglul 86 Inf. va vinde în oborul de vite a orașului Oradea-Mare la ora 10 la licitație publică, un cat.

Comandntul Regt. 86 Inf.
Colonel Petroviciu.

INFORMAȚIUNI

Universul scie, la încorporarea necruților din corpul VII armată, s'a constatat că sunt peste 100.000 nesupuși, cari sunt în cea mai mare parte jidani și maghiari.

Un fenomen artistic în Oradea-Mare. De sărbătorile Sfințelor Paști Oradea-Mare va avea norocul să audă cântând pe cea mai renumită societate corală românească „Carmen”. Maestrul Kiriac va conduce în persoană corul. Oradea se pregătește să facă acestei societăți și valorosului maestru primirea ce li se curine.

Expoziția pictorilor din Baia-Mare. Colonia din Baia-Mare, care trăiește în atmosfera cea mai încântătoare muzelor, nu știe până în ziua de azi că Oradea nu mai este în Ungaria. Concluzia a fost că cu un dispet revoltător nici n'au anunțat ziarele românești, ci numai pe ale lor, deși printre ei sunt și talente valoroase românești. Vom reveni.

○ precizare! ... Ziarul „Nagyvárad” intitulază *Acțiunea Românească!* „Fascism”. De ce? E o simplă scăpare de vedere cauzată de alarma pe care ziarul însuși o crează, sau e cu premeditare? Am vrea să știm. Căci altceva ar fi de exemplu dacă am zice: „Nagyvárad, ziar al apărării intereselor maghiare” și altceva ar fi dacă am zice: „Nagyvárad, ziar al apărării Hortismului”. Și una și alta apără aceleași interese, însă este o nuanță. Nu-i așa? Și această nuanță o simt mai bine ca oricari alții, înșși coreligionarii majorității redactorilor dela ziarul „Nagyvárad”. Ar fi mai bine deci să-i dăm fiecăruia numele pe care-l are, căci de-ai-a-l are, afară de cazul când nu urmărim ceva premeditat. Confratele minoritar ar putea să ne clarifice.

Concurs. Primăria orașului publică concurs pentru ocupare nuii post de copist salarizat cu gredul XI/3 Oferanții trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de statutele funcționarilor publici Cererile se pot înaintea până la 5 Aprilie primăriei, adresate ministerului de interne.

Perceptoratul Orașului Oradea-Mare aduce la cunoștința publicului că recensământul pentru înpunerea taxelor comunale se va începe la 1 Aprilie 1924 și se va efectua de funcționarii perceptoratului, umblând din la casă în casă. Cetățeni sunt invitați să pună la dispoziția funcționarilor datele cerute pentru a asigura mersul bun al recensământului.

Comisiunea de Rechiziția a locuințelor invită pe toți proprietarii sau chiriașii, la cari organele militare de rechiziție s'au prezentat spre a designa camere sau apartamente pentru a fi rechiziționate, să-și înainteze acestei Comisiuni (Str. Alexandri No. 3) reclamațiile lor aventuale în termen de 8 zile dela data prezentei publicării, iar aceea, la cari se vor prezenta aceste organe de rechiziționare de acum înainte, în termen de opt zile, dela data acestei prezentări. În cazul când în decursul acestui termen nu se va face reclamație constaterea va rămânea definitivă.

Leul a costat la Paris pe ziua de 29 Martie 9.40 iar la Zürich 302.50

Dr. Romul Pop avocat și-a deschis biroul advocațional în strada I. C. Brătianu (fost Szaniszló) No. 2.

Procese. La judecătoria de scof urbană din localitate s'a judecat zilele acestea procesul incendiului magaziei de benzină provocat prin rachete vara trecută la serbările din parcul Eminescu. A fost acuzat dl. Locot. Gășteanu că a lansat racheta incendiatoare. Judecătorul Athanasiu, din lipsă de dovezi, a pronunțat o sentință achitorie.

Acelaș judecător a mai judecat tot atunci un proces interesant. Acum un an printr'o decizie ministerială se fixase prețul pâinei negre, la 5 lei kgr. Brutarii au intervenit la Dl. prefect Iulian Peter care a convocat comisie de fixarea prețului și în această comisie s'a hotărât ca să se admită cererea brutarilor de a se vinde pâinea neagră cu 5.50 lei kgr. Agenții polițienești care șiau ordinul ministerial au dat în judecată pe brutari pentru speculă. Acum la dezbatere au fost citați și fostul prefect Iulian Peter și d. Voștinar primul notar al primăriei. Întrebat de judecător, d. Peter a spus că într'adevăr cunoștea decizia ministerială însă a admis prin hotărârea comisiei. Va să zică la noi, aci, avem un for superior ministerelor. Iată de ce merg toate bine și de ce s'a efitnit atâta viața.

Procesul Bogdan Ionescu — „Vulturul” fixat pe ziua de 27 Martie s'a conexas cu alte două procese intențate de acelaș aceleși reviste și se vor judeca toate în ziua de 8 Aprilie.

Teatru românesc. Astă seară va avea loc prima reprezentație dată de echipa Teatrului Național din București de sub conducerea d-lui R. Bulfinschi. Toată lumea românească dar trebuie să meargă la teatru. Se va sărbători d-na Ciucurescu înainte de începerea reprezentației.

Procesul Studenților. Astăzi s'a început desbaterea procesului studenților închisi de 8 luni la Văcărești. E bine că după atâta amar de vreme, cei în drept s'au decis în sfârșit să facă lumină, Vom vedea ce e adevărat din acest complot atât de alarmant. Dezbaterea procesului le așteptăm cu nerăbdare.

Opera română din Cluj la Oradea-Mare. Opera română din Cluj va întreprinde în luna Mai un turneu condus de d. Bobescu și Schuller. Va da reprezentații în Oradea-Mare (10 reprezentații), Arad (10) și Satu-Mare (5—6). Turneul este format de întreg personalul Operei și al Orchestrei format de 100 persoane. Repertoriul e compus din: Aida, Tosca, Tannhäuser, Butterfly, Regina din Saba, Cavaleria și Pagliacci, Samson și Dalila, Traviata și Carmen.

Premierile Operei din Cluj. Opera din Cluj a jucat ieri pentru prima dată opera *In valea Cataloniei* de Eugen D'Albert. A avut un succes extraordinar. În numărul viitor vom face o dare de seamă.

Conferința d-lui G. Bota, despre autoritate care urma să se ție Miercuri în 2 Aprilie, se amână pentru Miercuria viitoare din cauza reprezentației teatrale a d-nei Mariora Voiculescu.

Laboratorul Medical Dr. Suroiu, Str. Simanóczy No. 2, Telefon No. 7—21, execută tot felul de analize de sânge, stomac, urină, spută, etc.

Participă:

toate facricele, întreprinderile și comercianții mari din Oradea-Mare și județul Bihor.

Anunțări pentru participare se pot face la **Biroul de ziare Hegedüs.**

Expoziție de Paști la CERCUL CATOLIC din Oradea-Mare în 12 și 13 Aprilie 1924

Fabrica de Imbrăcăminte „INDUSTRIA” Oradea-Mare, Calea Victoriei No. 1
MARE ASORTIMENT DE HAINE pentru lucrători (albastre), de postav și de stofă, cari nu se rup niciodată.

In caz de deces, în propriul d-tale interes, vizitează antrepriza creștină de pompe funebre „Pietatea”

CAROL GERMAN SUCCESOR
 care aranjează cele mai frumoase și mai ieftine înmormântări în deosebi să se observe că antrepriza aceasta se află în pasajul „Vulturului”, Piața Unirii. 1-20
 Oradea-Mare Cu stimă
Ioan Tarsoly,
 succesorul lui Carol German

CONSERVELE KEMÉNY

sunt cele mai eficiente și mai gustoase aperitive la prânz și cină

Pastetă de ficat Haschie Gulaș în duzine de
 $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ kg.
Cărnăței Frankfurter

In depozit la toate
 magazinele de coloniale

Depozit pentru vânzatori:

KLEIN ÖDÖN

Oradea-Mare
 Str. Petru Maior (Ör.-u.) 7

Telefon 7-10

FRAȚII KEMÉNY

fabrică de conserve și cărnuri
 Salonta-Mare

1-17

AVIZ

Tot felul de revizite Cercetășești se pot procura ori când dela magazinul

IULIU GERGELY
 CROITOR ȘI CEAPRAZAR
 STRADA REGELE FERDINAND 55

Cu prețurile de mai jos:

Cărnăși de cercetași
 No. 32-35 și
 38-40 cu . . . Lei 190-210
 Pantaloni de cercetași
 mici și mari Lei 180-210
 Pălării de cercetași Lei 200
 Cravate Lei 45
 Baston Lei 40

Afară de articolele de mai sus se găsesc ciorap, centurii etc. cu prețul conveniabil.

Librăria Românească S. A.

ORADEA-MARE
 Strada Parcul Traian 6
 caută un băiat tânăr ca
servitor

Plata după învoială

A se adresa la Librăria.
 DIRECȚIUNE

1-3

Regimentul 85 Infanterie

aduce la cunoștință că angajează:

un maestru croitor
un submaestru croitor
un maestru cizmar

Condițiunile de angajare și înforțările se pot lua în orele de serviciu dela serviciul îmbrăcăminte Reg. 85 Inf. Cazarma din Strada Dorobanților.

Este datoria tuturor

să atragă atențiunea cunoscuților prietenilor și rudeniilor sale, că încât doresc a se **Imbrăca bine și eficient** să cerceteze

CROITORIA
DĂVID ȘI KOHN

din Strada Alexandri No. 4

La firma

M. ROTH succesorul
mari reduceri de prețuri

din cauza renovării prăvăliei.

Articole de linjerie, mănuși, pardesiuri de cauciuc și de primăvară, precum și toate articolele de modă pentru domni, cu prețurile :: cele mai acceptabile. ::

Succesorul firmei M. ROTH
 Piața Regina Maria No. 3.

La magazinul de măăsuri,
 mode pentru dame
 și specialități

Ernest Szilágyi

Bul. Regele Ferdinand No. 3
 au sosit tot felul de

specialități
 după
ultima modă

măăsuri, dantele, panglici, ciorapi, haliste, materii de cățușeli, precum și cele mai frumoase creppuri și grenaduri în cel mai mare asortiment

1-10

Convocare

Rimanöczy Fabrica de Mobile și Parchete S. A. va ține a II-a Adunare Generală anuală în ziua de 6 Aprilie 1924, orele 11 a. m. în localul Casei de de Pătrare din Oradea-Mare, la care invită pe d-nii acționari.

Programul adunării generale:

1. Raportul Consiliului de Administrație asupra rezultatului gestiunii 1923.
2. Raportul Comitetului cenzorilor asupra examinării conturilor de încheiere, stabilirea bilanțului, precum și decidera asupra modului de împărțire a a beneficiului și darea descărcării.
3. Alegerea unui membru al Consiliului de Administrație pe 3 ani. și a 6 membri din Comitetul Cenzorilor pe 1 an.

Bilanțul general se poate vedea în biroul central al fabricii în original.
 Oradea-Mare, la 25 Martie 1924.

Direcțiunea.

EUGEN BARNA

CONFECTIONI DE MODE PENTRU DAME
 Boulevardul Regele Ferdinand 3
 Telefon 2-41 Telefon 2-41

Avizez onor. public că am primit stoffe pentru cocoane cele mai alese nouătăți pentru costumuri și măăsuri
 La cerere pun și mostre la dispoziție

Concurs de licitație

Se publică concurs de licitație pentru furnitura al 200 vagoane, adică două mii tone lemne de foc, cer despicate, tăiate în anul 1922, de I-a clasă, fără butuci și putrezeală cu cca. 15% rotunde pentru Uzinele Electrice ale orașului Oradea-Mare. Pentru scopul controlatului strict al cantității, lemnele rotunde se vor furniza în vagoane separate.

Direcțiunea își susține dreptul ca, butucii mari și lemnele necorespunzătoare pentru focărit în cazane, sa le pue la dispoziția furnizorului.

Vagoanele necesare se vor pune la dispoziție de către furnizor.

După dorința Direcțiunii furnizorul este obligat, ca pentru scop de probă să furnizeze în decurs de 8 zile 5 vagoane lemne de foc despicate și 1 vagon lemne rotunde. Cantitatea totală trebuie să corespundă furniturii de probă.

Direcțiunea își susține dreptul de a executa cântăriturile de control la gara Obor și valoarea lipsei va fi desocotită din facturi.

Termen de furnizare 5 luni în rate săptămânale de cca. 10 vagoane.

Intrucât furnizorul s'ar abate dela condițiunile furnizării stabilite, Direcțiunea își va suma dreptul pentru procurarea acestei cantități de lemne comandate, cu prețul curent în sarcina furnizorului de ori și unde.

Plata se va efectua ulterior în decurs de 90 zile socotite dela preluarea cantităților furnizate din caz în caz, fără nici o rebonificare de dobândă.

Taxele de timbru de $1\frac{1}{2}\%$ conform legii asupra cotabilității publice cad în sarcina furnizorului.

Ofertele se vor înainta biroului Direcțiunii Uzinelor Electricele Piața Cetății cel mai târziu până la 5 Aprilie ora 12.

Oradea-Mare, la 24 Martie 1924.

Direcțiunea Uzinelor Electrice ale Municipiului Oradea-Mare.

M. Bazili m. p.

CADOURI D O U R I

Juvere, obiecte prețioase cu prețurile celea mai convenabile, la magazinul de

Bijuterii BODIS

Bul. Regele Ferdinand No. 2.